

**Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących
w KinoSzkółowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli,
dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa
Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.**

**Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu.**

***Sekrety wojny,*
reż. Dennis Bots, Holandia 2014, 95 min.**

Scenariusz zajęć pofilmowych

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkółowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Temat: CZYM JEST PRAWDZIWA PRZYJAŹŃ?

Grupa wiekowa: Szkoła podstawowa, klasy IV-VI,

Przedmiot: j. polski lub godzina wychowawcza

Czas trwania: jednostka lekcyjna

Cele zajęć:

W trakcie zajęć uczeń:

- swobodnie wypowiada się na temat obejrzanego filmu;
- tworzy charakterystykę postaci filmowych;
- pracuje nad własnym tekstem kultury (dzieło literackie);
- wypowiada swoje zdanie na podany temat;
- pracuje z tekstem filmowym (analiza i interpretacja);
- rozwiązuje polecenia z „Kart pracy ucznia”;
- poszerza zasób słownictwa;
- tworzy akronimy;
- analizuje znane polskie przysłowie;
- podejmuje refleksje związane z relacjami międzyludzkimi;

Metody pracy:

- praca indywidualna,
- praca grupowa,
- praca z tekstami kultury;
- heureka;
- dyskusja i debata;

Materiały dydaktyczne:

1. Załącznik nr 1 (rozsypanka wyrazowa); ilość kompletów – stosownie do wielkości klasy (klasę dzielimy na trzyosobowe zespoły).
2. Załącznik nr 2 - Karta pracy ucznia (wiersz – akronim);
3. Załącznik nr 3 – fragment „Małego Księcia” (dla chętnych).

Przed zajęciami:

Przed realizacją scenariusza uczniowie muszą zobaczyć film pt.: *Sekrety wojny*,
reż. Dennis Bots, Holandia 2014, 95 min.

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkolowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Przebieg zajęć

1. Nauczyciel wprowadza uczniów w zagadnienia, które będą omawiane podczas lekcji.

Informuje, iż w zajęcia związane będą z filmem pt.: *Sekrety wojny*.

2. Nauczyciel prosi wybranych uczniów, aby w kilku zdaniach przypomnieli treść filmu oraz zrelacjonowali, czy film wydał im się interesujący.

3. Nauczyciel dzieli uczniów na kilkusobowe grupy. Każdej z grup wręcza w kopercie rozsypankę wyrazową¹. Uczniowie mają za zadanie znaleźć definicje wyrazów stanowiących cechy charakteryzujące przyjaciela (patrz załącznik nr 1).

4. Powyższe ćwiczenie ma stać się asumptem do swobodnej rozmowy na temat wartości, jaką jest przyjaźń. Zadaniem Nauczyciela jest również wskazanie i omówienie rodzajów przyjaźni zaprezentowanych w filmie pt. *Sekrety wojny*.

5. Nauczyciel rozdaje uczniom „Karty pracy nr 1”. Uczniowie mają za zadanie stworzyć wiersz-akronim, będący opisem bohaterów filmu *Sekrety wojny* (Nauczyciel wyjaśnia uczniom pojęcie „akronimu”). Nauczyciel prosi uczniów, aby wykorzystali wyrazy z rozsypanki. Po upływie wskazanego przez Nauczyciela czasu, wybrani uczniowie prezentują swoje wiersze.

6. Nauczyciel zapisuje na tablicy polskie przysłowie:

„PRAWDZIWYCH PRZYJACIÓŁ POZNAJE SIĘ W BIEDZIE” i zadaje uczniom pytania:

Czy wiecie, co oznacza to przysłowie? Jak je rozumiecie?

W jaki sposób przysłowie to związane jest z filmem „Sekrety wojny”?

Czy znaleźliście się kiedyś w sytuacji opisywanej przez to przysłowie?

Jak się wówczas czuliście?

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkółowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

7. Nauczyciel dziękuje uczniom za wspaniałą współpracę i zachęca do realizacji zadania domowego:

Zadanie dla chętnych:

Przeczytaj fragment książki „Mały książę” (załącznik nr 3), a następnie w kilku zdaniach napisz, czego ten fragment uczy nas na temat przyjaźni.

Zadanie domowe:

1. Napisz rymowany wiersz (lub, jeśli wolisz, piosenkę) o swoim najlepszym przyjacielu:

W pierwszej zwrotce musi się znaleźć jego imię i cechy zewnętrzne.

W drugiej zwrotce opisz jego cechy charakteru.

W trzeciej zwrotce napisz, co najbardziej lubi robić.

W ostatniej (czwartej) zwrotce wyjaśnij, dlaczego tak bardzo go lubisz.

2. Przepisz wiersz na kolorową kartkę papieru. Udekoruj według własnego uznania.

3. Spróbuj znaleźć najbardziej odpowiedni moment i wręcz „list” swojemu Przyjacielowi.

¹¹ Określenia tworzone m.in. na podstawie Słownika języka polskiego: www.sjp.pwn.pl

Załącznik nr 1. Rozsypanka wyrazowa (przygotowuje nauczyciel)

WIERNY	niezdradzający kogoś, oddany
SZCZERY	prawdomówny, nieukrywający swoich myśli, zamiarów, mający czyste intencje
GODNY ZAUFANIA	można mu zaufać
LOJALNY	„uczciwy i rzetelny w stosunkach z ludźmi”, nie zdradza tajemnic
BEZINTERESOWNY	„działający ze szlachetnych pobudek”, nie oczekujący zapłaty za swoją przyjaźń
EMPATYCZNY	potrafi wczuć się w emocje/ stan wewnętrzny drugiej osoby
CIERPLIWY	„znoszący ze spokojem przeciwności lub przykrości; umiejący wytrwale czekać”
POMOCNY	podjmujący działania dla dobra innej osoby
SERDECZNY	„miły, życzliwy i otwarty, uczuciowo bliski komuś”
DYSKRETNY	„dochowuje tajemnic i taktownie nie wnika w czyjeś prywatne sprawy”
UCZCIWY	„rzetelny w postępowaniu, szanujący cudzą własność, niezdolny do oszustwa”

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkółowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Karta pracy ucznia, grupa 1

*Spróbuj wyobrazić sobie, że jesteś Maartjā – bohaterką filmu *Sekrety wojny*. Spróbuj, w czterech wersach opisać swojego przyjaciela – Tuura. Każdy wers ma się zaczynać na kolejną literkę jego imienia. Najlepiej, abyś stworzył/a rymowany wiersz:)*

<https://pbs.twimg.com/media/BopKk8bCAAxLIS.jpg>

T .....

U .....

U .....

R .....

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkolowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Karta pracy ucznia, grupa 2

Spróbuj wyobrazić sobie, że jesteś Tuurem – głównym bohaterem filmu „Sekrety wojny”. Spróbuj, w kilku wersach opisać swojego przyjaciela – Lamberta. Każdy wers ma się zaczynać na kolejną literkę jego imienia. Najlepiej, abyś stworzył/a rymowany wiersz:)

<https://images.moviefit.me/p/o/318015-joes-brauers.jpg>

L .....

A .....

M .....

B .....

E .....

R .....

T .....

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkółowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Karta pracy ucznia, grupa 2

Spróbuj wyobrazić sobie, że jesteś Tuurem – głównym bohaterem filmu „Sekrety wojny”. Spróbuj, w kilku wersach opisać swoją przyjaciółkę – Maartję. Każdy wers ma się zaczynać na kolejną literkę jej imienia. Najlepiej, abyś stworzył/a rymowany wiersz:)

<http://www.youngcrowds.nl/oorlogsgeheimen/digitaleles-vo/img/bgs/geheim1.jpg>

M .....

A .....

A .....

R .....

T .....

J .....

E .....

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkolowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Załącznik nr 3:

A. de Saint-Exupery „Mały Książę” (rozdział 21), przeł. J. Szwykowski

Wtedy pojawił się lis.

- Dzień dobry - powiedział lis.
- Dzień dobry - odpowiedział grzecznie Mały Książę i obejrzał się, ale nic nie dostrzegł.
- Jestem tutaj - posłyszał głos - pod jabłonią!
- Ktoś ty? - spytał Mały Książę. - Jesteś bardzo ładny...
- Jestem lisem - odpowiedział lis.
- Chodź pobawić się ze mną - zaproponował Mały Książę. - Jestem taki smutny...
- Nie mogę bawić się z tobą - odparł lis. - Nie jestem oswojony.
- Ach, przepraszam - powiedział Mały Książę. Lecz po namyśle dorzucił: - Co znaczy "oswojony"?
- Nie jesteś tutejszy - powiedział lis. - Czego szukasz?
- Szukam ludzi - odpowiedział Mały Książę. - Co znaczy "oswojony"?
- Ludzie mają strzelby i polują - powiedział lis. - To bardzo kłopotliwe. Hodują także kury, i to jest interesujące. Poszukujesz kur?
- Nie - odrzekł Mały Książę. - Szukam przyjaciół. Co znaczy "oswoić"?
- Jest to pojęcie zupełnie zapomniane - powiedział lis. - "Oswoić" znaczy "stworzyć więzy".
- Stworzyć więzy?
- Oczywiście - powiedział lis. - Teraz jesteś dla mnie tylko małym chłopcem, podobnym do stu tysięcy małych chłopców. Nie potrzebuję ciebie. I ty mnie nie potrzebujesz. Jestem dla ciebie tylko lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów. Lecz jeżeli mnie oswoisz, będziemy się nawzajem potrzebować. Będiesz dla mnie jedyny na świecie. I ja będę dla ciebie jedyny na świecie.
- Zaczynam rozumieć - powiedział Mały Książę. - Jest jedna róża... zdaje mi się, że ona mnie oswoiła...
- To możliwe - odrzekł lis. - Na Ziemi zdarzają się różne rzeczy...
- Och, to nie zdarzyło się na Ziemi - powiedział Mały Książę.

Lis zaciekawił się:

- Na innej planecie?
- Tak.
- A czy na tej planecie są myśliwi?
- Nie.
- To wspaniałe! A kury?
- Nie.
- Nie ma rzeczy doskonałych - westchnął lis i zaraz powrócił do swej myśli: - Życie jest jednostajne.

Ja poluję na kury, ludzie polują na mnie. Wszystkie kury są do siebie podobne i wszyscy ludzie są do siebie podobni. To mnie trochę nudzi. Lecz jeśli byś mnie oswoił, moje życie nabrałoby blasku. Z daleka będę rozpoznawał twoje kroki - tak różne od innych. Na dźwięk cudzych kroków chowam się pod ziemię. Twoje kroki wywabiają mnie z jamy jak dźwięki

Materiały dydaktyczne dla nauczycieli uczestniczących w KinoSzkolowym Festiwalu Filmowym dla Nauczycieli, dofinansowanym przez Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

muzyki. Spójrz! Widzisz tam łany zboża? Nie jem chleba. Dla mnie zboże jest nieużyteczne. Łany zboża nic mi nie mówią. To smutne!

Lecz ty masz złociste włosy. Jeśli mnie oswoisz, to będzie cudownie. Zboże, które jest złociste, będzie mi przypominało ciebie. I będę kochać szum wiatru w zbożu...

Lis zamilkł i długo przypatrywał się Małemu Księżciu.

- Proszę cię... oswoj mnie - powiedział.

- Bardzo chętnie - odpowiedział Mały Książę - lecz nie mam dużo czasu. Muszę znaleźć przyjaciół i nauczyć się wielu rzeczy.

- Poznaje się tylko to, co się oswoi - powiedział lis. - Ludzie mają zbyt mało czasu, aby cokolwiek poznać. Kupują w sklepach rzeczy gotowe. A ponieważ nie ma magazynów z przyjaciółmi, więc ludzie nie mają przyjaciół. Jeśli chcesz mieć przyjaciela, oswoj mnie!

- A jak się to robi? - spytał Mały Książę.

- Trzeba być bardzo cierpliwym. Na początku siądziesz w pewnej odległości ode mnie, ot tak, na trawie. Będę spoglądać na ciebie kątem oka, a ty nic nie powiesz. Mowa jest źródłem nieporozumień. Lecz każdego dnia będziesz mógł siadać trochę bliżej...

Następnego dnia Mały Książę przyszedł na oznaczone miejsce.

- Lepiej jest przychodzić o tej samej godzinie. Gdy będziesz miał przyjść na przykład o czwartej po południu, już od trzeciej zacznę odczuwać radość. Im bardziej czas będzie posuwać się naprzód, tym będę szczęśliwszy. O czwartej będę podniecony i zaniepokojony: poznam cenę szczęścia! A jeśli przyjdiesz nieoczekiwanie, nie będę mógł się przygotowywać... Potrzebny jest obrządek.

- Co znaczy "obrządek"? - spytał Mały Książę.

- To także coś całkiem zapomnianego - odpowiedział lis. - Dzięki obrządkowi pewien dzień odróżnia się od innych, pewna godzina od innych godzin. Moi myśliwi, na przykład, mają swój rytuał. W czwartek tańczą z wioskowymi dziewczętami. Stąd czwartek jest cudownym dniem!

Podchodzę aż pod winnice. Gdyby myśliwi nie mieli tego zwyczaju w oznaczonym czasie, wszystkie dni byłyby do siebie podobne, a ja nie miałbym wakacji.

W ten sposób Mały Książę oswoił lisa. A gdy godzina rozstania była bliska, lis powiedział:

- Ach, będę płakać!

- To twoja wina - odpowiedział Mały Książę - nie życzyłem ci nic złego. Sam chciałeś, abym cię oswoił...

- Oczywiście - odparł lis.

- Ale będziesz płakać?

- Oczywiście.

- A więc nic nie zyskałeś na oswojeniu?

- Zyskałem coś ze względu na kolor zboża - powiedział lis, a później dorzucił: - Idź jeszcze raz zobaczyć róże. Zrozumiesz wtedy, że twoja róża jest jedyna na świecie. Gdy przyjdiesz pożegnać się ze mną, zrobię ci prezent z pewnej tajemnicy.

Mały Książę poszedł zobaczyć się z różami.

- Nie jesteście podobne do mojej róży, nie macie jeszcze żadnej wartości - powiedział różom. Nikt was nie oswoił i wy nie oswoiłyście nikogo. Jesteście takie, jakim był dawniej

lis. Był zwykłym lisem, podobnym do stu tysięcy innych lisów. Lecz zrobiłem go swoim przyjacielem i teraz jest dla mnie jedyny na świecie.

Róże bardzo się zawstydziły.

- Jesteście piękne, lecz próżne - powiedział im jeszcze. - Nie można dla was poświęcić życia. Oczywiście moja róża wydawałaby się zwykłemu przechodniowi podobna do was. Lecz dla mnie ona jedna ma większe znaczenie niż wy wszystkie razem, ponieważ ją właśnie podlewałem. Ponieważ ją przykrywałem kloszem. Ponieważ ją właśnie osłaniałem. Ponieważ właśnie dla jej bezpieczeństwa zabijałem gąsienice (z wyjątkiem dwóch czy trzech, z których chciałem mieć motyle). Ponieważ słuchałem jej skarg, jej wychwałań się, a czasem jej milczenia. Ponieważ... jest moją różą.

Powrócił do lisa.

- Żegnaj - powiedział.

- Żegnaj - odpowiedział lis. - A oto mój sekret. Jest bardzo prosty: dobrze widzi się tylko sercem.

Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu.

- Najważniejsze jest niewidoczne dla oczu - powtórzył Mały Książę, aby zapamiętać.

- Twoja róża ma dla ciebie tak wielkie znaczenie, ponieważ poświęciłeś jej wiele czasu.

- Ponieważ poświęciłem jej wiele czasu... - powtórzył Mały Książę, aby zapamiętać.

- Ludzie zapomnieli o tej prawdzie - rzekł lis. - Lecz tobie nie wolno zapomnieć. Stajesz się odpowiedzialny na zawsze za to, co oswoiłeś. Jesteś odpowiedzialny za swoją różę.

- Jestem odpowiedzialny za moją różę... - powtórzył Mały Książę, aby zapamiętać